

Kansallinen digistrategia opetustoimeen – miten pääsemme siihen?

Kuntamarkkinat 2021

torstai 16.9 klo 11.30

Minna Lindberg

@lindbergminna

ohjelma

Annika Agélii Genlott, Project manager skolDigiplan, SKR

Juho Helminen, Ohjelmavastaava, Opetushallitus

Anne Jaakkola, Lahden hankepäällikkö, DigiOne

Keskustelua ja kysymyksiä

Miksi strategiaa tarvitaan?

koulutuspolittinen selonteko

kuntien kehittämistyö

kansalliset yhteiset tavoitteet

Ruotsin koulutoimen digitalisointi

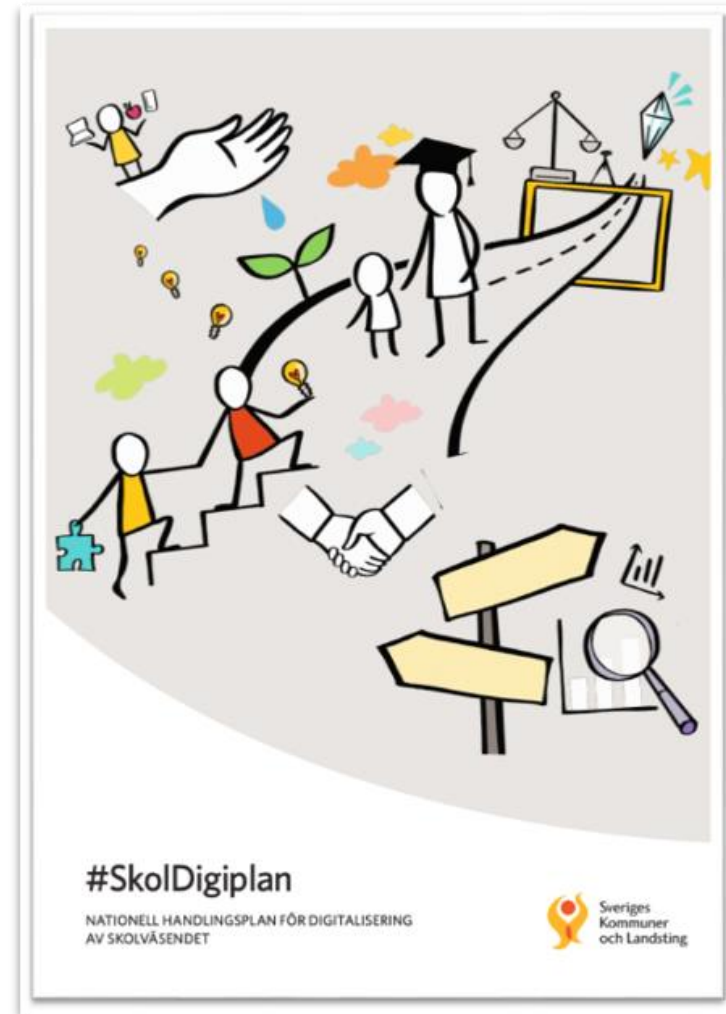

Kansallinen strategia ja toimintasuunnitelma

– Kansallinen koulutoimen
digitalisointistrategia 2017-2022

Kolme painopistealuetta:

- Digikyvykkyys
  - Yhdenvertainen saatavuus ja käyttö
  - Tutkimus ja seuranta
- Kansallinen koulutoimen digitalisointia koskeva **toimintasuunnitelma**
”**SkolDigiplan**” 2019-2022 Ruotsin kunta- ja alueliitto yhteistyössä Skolverketin (Ruotsin opetushallitus) ja koulutoimen kanssa

18 konkreettista aloitetta hallitukselle

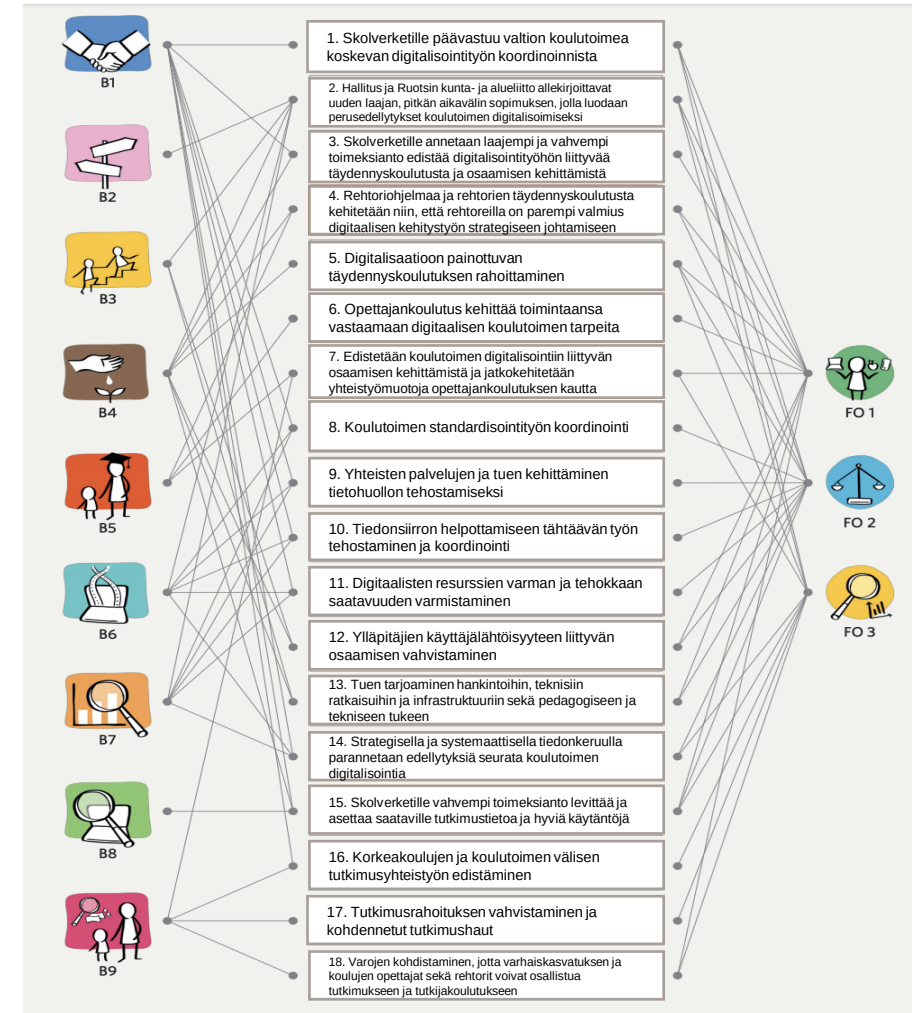
Toimintasuunnitelman sisältö:

- **vastuunjako** valtion ja ylläpitäjien välillä

- kartoitus - **tarve** perusedellytysten luomiselle strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi

- 18 konkreettista kansallista **aloitetta** vastaamaan tarpeeseen perusedellytyksistä

- ylläpitäjien **vastuu**.

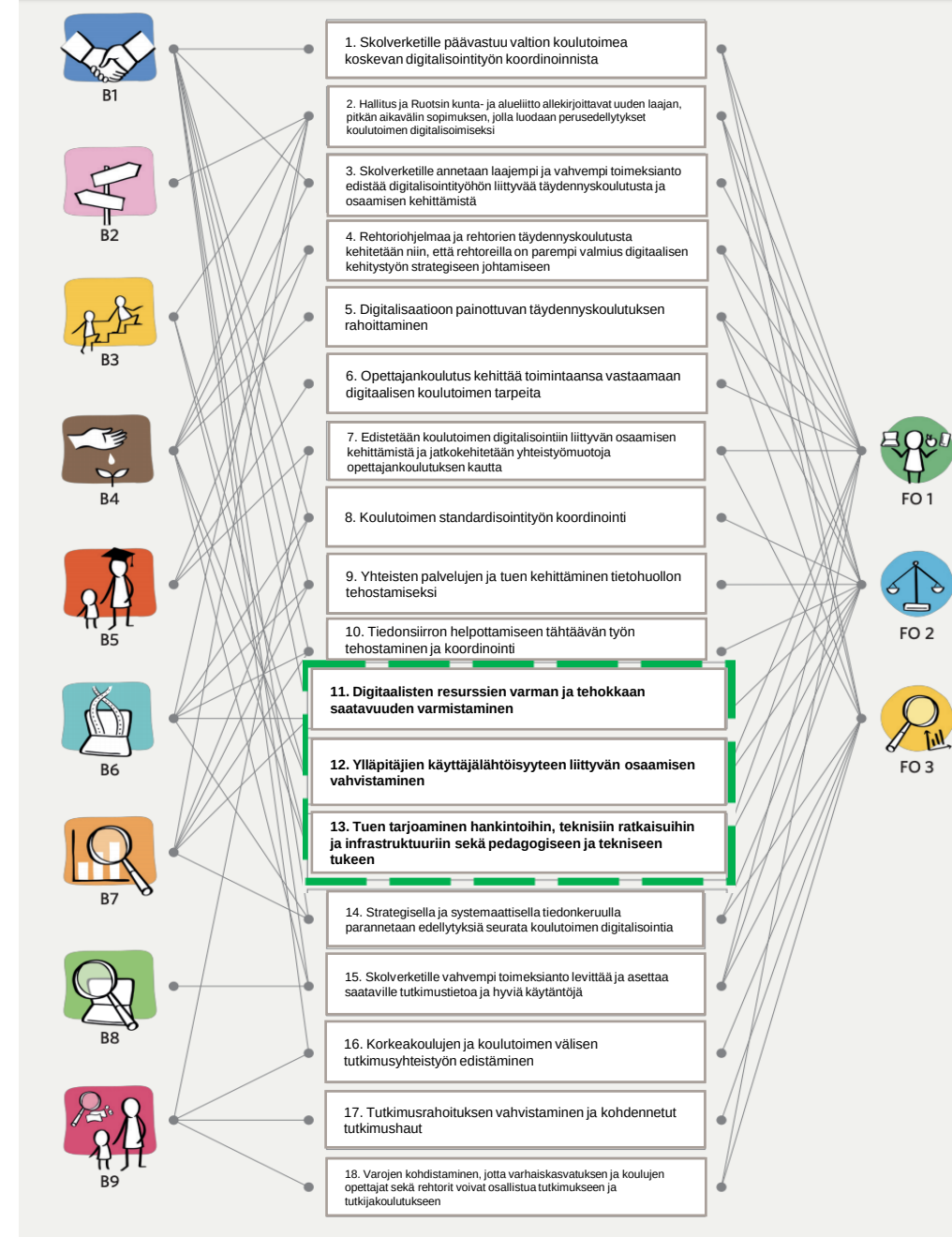

Pandemian vaikutukset digitalisointiin

Nykytila

- Noin 12 aloitetta on joko toteutettu, niistä on päätetty tai niitä ollaan toteuttamassa
- Uusi sopimus hallituksen kanssa aloitteista 11, 12 ja 13
- Tehtävää on vielä useimmissa tutkimukseen liittyvissä aloitteissa, jotka koskevat painopistealuetta 3 (Tutkimus ja kehittäminen)

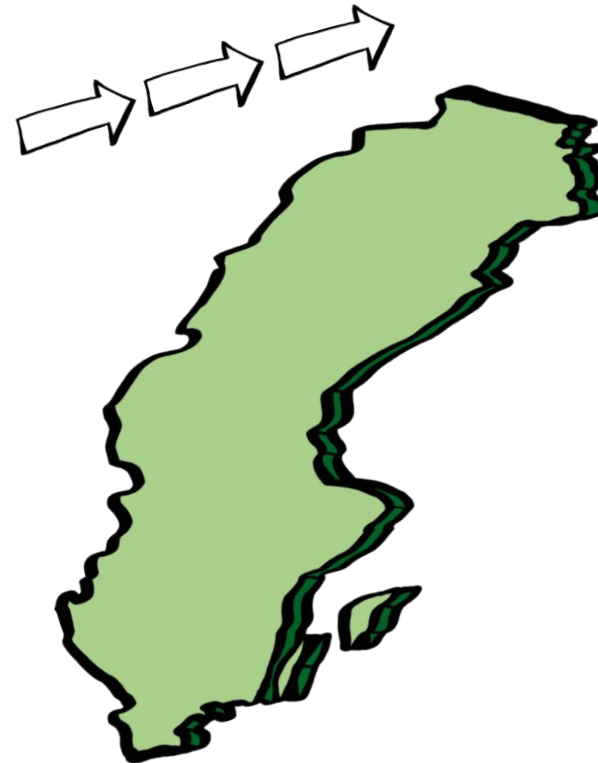

Pohjoismaiset naapurit – eroja ja yhtäläisyyksiä

Mitä seuraavaksi?

- Uusi digitalisointistrategia
- Uusi toimintasuunnitelma
- Vastuiden selkeyttäminen (valtio ja kunnat)
- Selkeä johtaminen (kansallinen ja paikallinen)
- Innovaatioihin perustuva ja systemaattinen kestävä kehitys

Kiitos!

Annika Agélii Genlott
PhD Informatics
Project manager skolDigiplan
Annika.agelii.genlott@skr.se

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kansallinen digitalisaation strategia koko sivistystoimeen: miten pääsemme tähän tavoitteeseen?

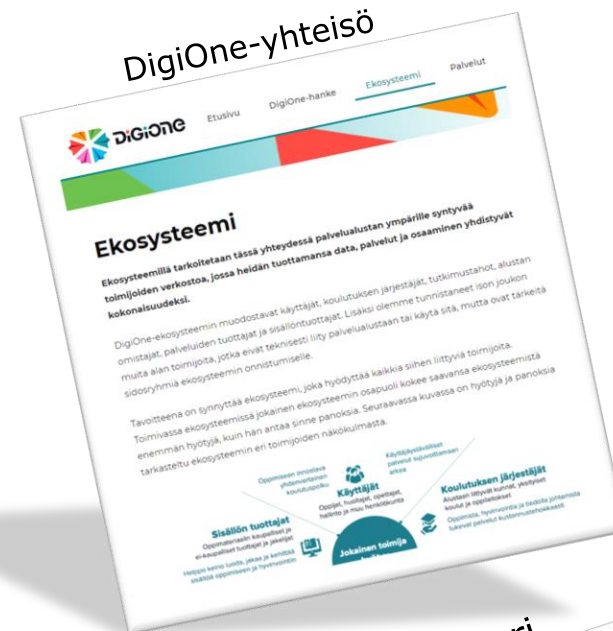
Kuntamarkkinat 16.9.2021
Juho Helminen
Opetushallitus

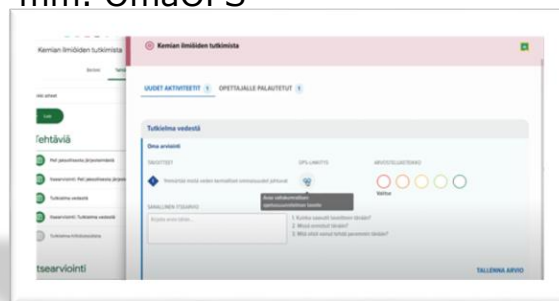
Meillä on tällä hetkellä enemmän digitalisaation yhteisiä rakennusaineita kuin koskaan ennen.

OKM: Esi- ja perusopetuksen digitalisaation viitekehys

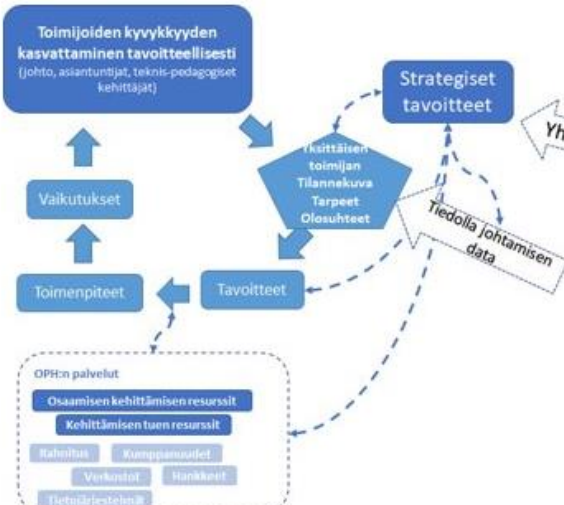
Helsingin kaupungin
digitalisaatiohankkeet
mm. OmaOPS

Mitä Opetushallitus tekee toisin digiasioissa?

- Digitalisaatio viraston päätoiminto- ja yksikkörajat ylittävässä yhteistyössä:
  - Virallista, säännöllistä ja tavoitteellista yhdessä tekemistä, jossa substanssi ja teknologia yhdistävät voimansa.
  - Tällä hetkellä työn alla digitaalisen ekosysteemin pelisäännöt OPH:n palveluiden näkökulmasta
- Vaikutusteot – sidosryhmäyhteistyö suuntaamassa OPH:n tekemisen painopisteitä
- Yhteistyö muiden viranomaisten ja sidosryhmien kesken tiivistynyt ja tavoitteellistunut
- Mekin tarvitsemme työtämme ohjaamaan strategian tavoitteineen, toimenpiteineen ja vastuineen.

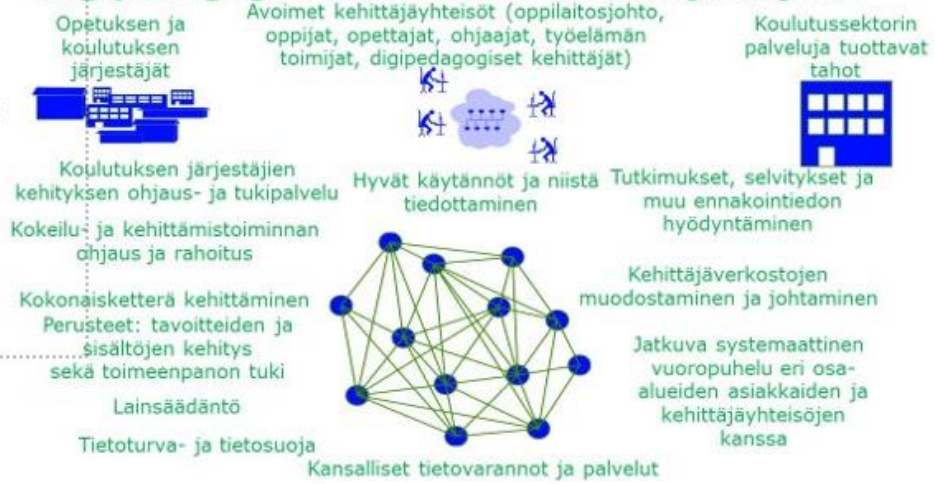

Yhteinen suunta ja tavoitetilä
 Tavoitteena on mahdollistaa joustavat, yhdenvertaiset ja laadukkaat oppimisen yhteisölliset ja yksilölliset mahdollisuudet kaikille digitaalisuutta hyödyntäen.
 Sitoutamme työhoito, hallintoalan toimijoita, asiakkaita, sidosryhmiä ja yhteistyökumppaneita.

Muotoilemme tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi yhteistyössä asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

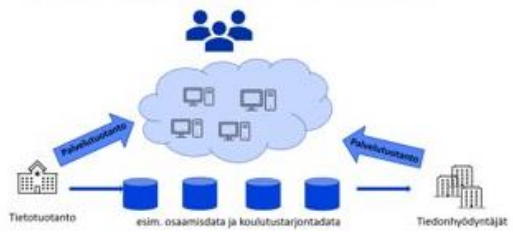
Digipedagogisen kehittämisen tuki ja ohjaus

Tiedon hyödyntäminen ja tiedolla johtaminen

Kansalliset palvelut ja tietovarannot

Toimialan digitalisaation edistäminen

Edellytykset, periaatteet

- Koulutuskeiden ja -muotojen tarkastelu jatkumona digitalisaation edistämisen näkökulmasta
- Koulutusmuotojen ja -asteiden välinen yhteistyö
- Kokeilut ja ketterä kehittäminen

Kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen ja sen tuki

OPH:n Etäopetusselvityksen tuloksiin liittyvää sidosryhmäkeskustelua

Ennakkokysely

Osallistujat arvioivat tärkeimmiksi kehityskohteiksi tulevaisuudessa

1. Kansallinen tilannekuva, suunta ja viitearkkitehtuuri
2. Opetushenkilöstön pedagoginen digiosaaminen
3. Etäopetus osana tulevaisuutta kriittisesti mutta hallitusti

Myös seuraavat saivat ääniä

4. Julkisen rahoituksen erityiskysymykset
5. Kehittämisverkostojen koheesio ja pitkäjänteisyys
6. Lasten ja nuorten digiosaaminen oppimisessa

OPH:n Etäopetusselvityksen tuloksiin liittyvää sidosryhmäkeskustelua

Keskustelun pääteemoiksi nousivat (keskusteluvilkkaimmasta lähtien)

1. Riski paluusta vanhaan

Ensinnä on tärkeä määritellä mitä tarkoitetaan, kun puhutaan etäopetuksesta. "Hätäetäopetus" on saattanut olla ahdistava kokemus myös siksi, että koulun digitaalinen oppimisympäristö ei ollut laajamittaisessa arkikäytössä ennen etätilannetta. Toisaalta yllättävän hyvin kaikki meni, sillä ennalta valmistautuminen olisi ollut haastavaa. Kaipuu lähiopetukseen saattaa syödä sitä pedagogisesti järkevää digitaalisuuden hyödyntämistä joustavasti kodin ja koulun välillä. Jatkossa olennaista olisi keskittyä pitkäjänteisiin kehittämishankkeisiin, kuten tiedolla johtamiseen koulutuksessa.

2. Pedagoginen kehittäminen ja toimintakulttuuri

"Kuinka digioppimisessa tärkeitä taitoja, kuten vuorovaikutus ja itseohjautuvuus, voidaan kehittää lähiopetuksessa? Tämä vaatii koulun toimintakulttuurimuutosta ja pelkän paniikkietäopetuskokemuksen perusteella ei voi tehdä tulkintoja mitä digitaalisuus merkitsee ja mitä mahdollisuuksia "avaa" syvemmällä tasolla opetuksessa."

OPH:n Etäopetusselvityksen tuloksiin liittyvää sidosryhmäkeskustelua

Keskustelun pääteemoiksi nousivat (keskusteluvilkkaimmasta lähtien)

3. Digiosaamisen mittaaminen

"On tärkeä pohtia, miten kansallisesti voidaan tätä kysymystä lähestyä. On olemassa OPEKA – ja OPPIKA –kyselyitä. Näiden kyselyiden riski on "ATK-taitolista", jolloin katkeaa yhteys pedagogiikkaan. Mittareiden laatiminen pedagoginen digisoveltaminen keskiössä on haastavaa. Olisi tarve lisätiedolle konkreettisista pedagogisista ratkaisuista, jotka tukevat henkilöstön työkuorman säätelyä sekä mitä digitaitojen mittareista."

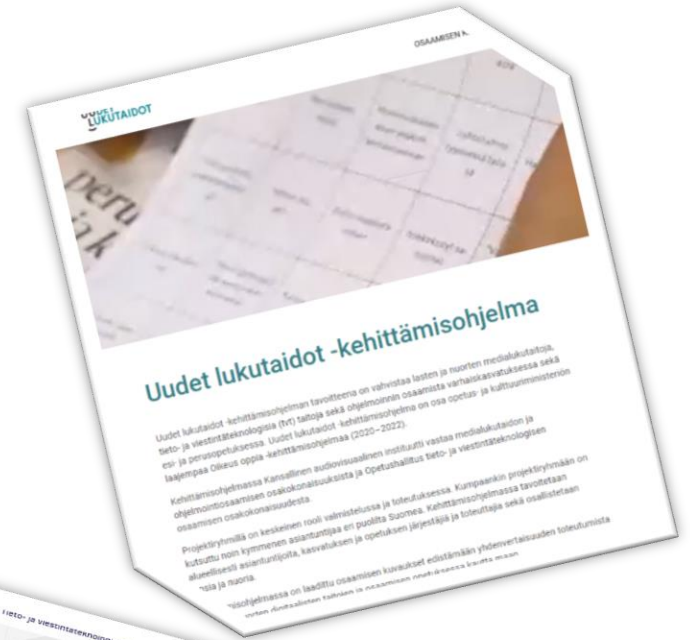
4. Teknologian moninaisuus

"Digitaalisuutta rakennetaan pala kerrallaan, joten moninaisuuteen ei ole ratkaisua. Hankintojen suunnitelmallisuus ja ennen kaikkea pedagoginen sidos olisi tärkeä huomioida. Alustojen moninaisuus voi parhaassa tapauksessa olla myös rikkaus. Olennaista on keskittyä toimintakulttuuriin ja pedagogiikkaan, jonka perusteet ovat samoja alustassa kuin alustassa."

Uudet lukutaidot –haaste kaikille!

- Digitaalisen osaamisen kuvaukset v 1. julkaistu
  - www.uudetlukutaidot.fi
- Kohti versiota 2: miten nykyisiä kuvauksia tulisi parantaa? Ks. Yhteystiedot UL-sivustolta
- Ajankohtaista kehittämisohjelmassa:
  - Tuki- ja oheismateriaalien tuotanto vauhdissa
  - Kuvausten rajapinta- ja hallintaratkaisu tekeillä ePerusteet –palvelussa
  - Verkostot ja hankkeet kiihtyvästi kehittämässä.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

**Yhdessä kohti tilaa, jossa
meillä ei ole digitaalista vs.
muuta oppimista, on vain
hyvää oppimista 😊**

Kiitos!

DigiOne

Oppimisen ja hallinnon palveluiden kehittämisen hanke

Anne Jaakkola

Lahden hankepäälikkö

**Hankkeen
kesto
2020-2023**

**Vantaa
Espoo
Jyväskylä
Lahti
Oulu
Tampere
Turku**

**Kuntien
Tiera
&
Kuntaliitto**

Kehitämme kansallista
koulutuksen

digitaalista palvelualustaa,

johon kootaan kaikki

oppijan, huoltajien, opettajan, rehtorin ja
hallinnon käyttämät

tiedot, järjestelmät ja palvelut.

DigiOne tavoitteet

- Luoda **kansallinen digitaalinen palvelualusta** ja ekosysteemi, johon voivat liittyä halukkaat koulutuksenjärjestäjät, palvelujen tuottajat ja muut koulutusalan toimijat
- Edistää omalta osaltaan opetussuunnitelmien mukaisen **pedagogisen toimintakulttuurin ja johtamisen muutosta** mm. luomalla toimiva kokonaisuus digitaalisista koulutuksen palveluista ja parantamalla **tiedolla johtamisen mahdollisuuksia**
- Luoda kansallisesti **paremmat edellytykset lasten ja nuorten oppimiselle ja hyvinvoinnille** sekä vähentää eriarvoistumista
- Luoda **helppokäyttöisiä ja helposti käyttöönotettavia palveluita** itse ja markkinatoimijoiden kanssa, jolloin käyttö laajenisi valtakunnalliseksi
- Luoda **synergiaetua omistajilleen** karsimalla päällekkäistä työtä ja tekemällä yhteistyötä mm. hankintojen, integraatioiden sekä tietoturvan- ja suojan osalta.
- Varmistaa **ei-kaupallinen omistajuus alustalle**
- Jättää kaupallisille toimijoille edelleen tilaa. Kiihdyttää uusien innovatiivisten kaupallisten palveluiden syntymistä.

DigiOne palvelumalli

Oppija

Huoltaja

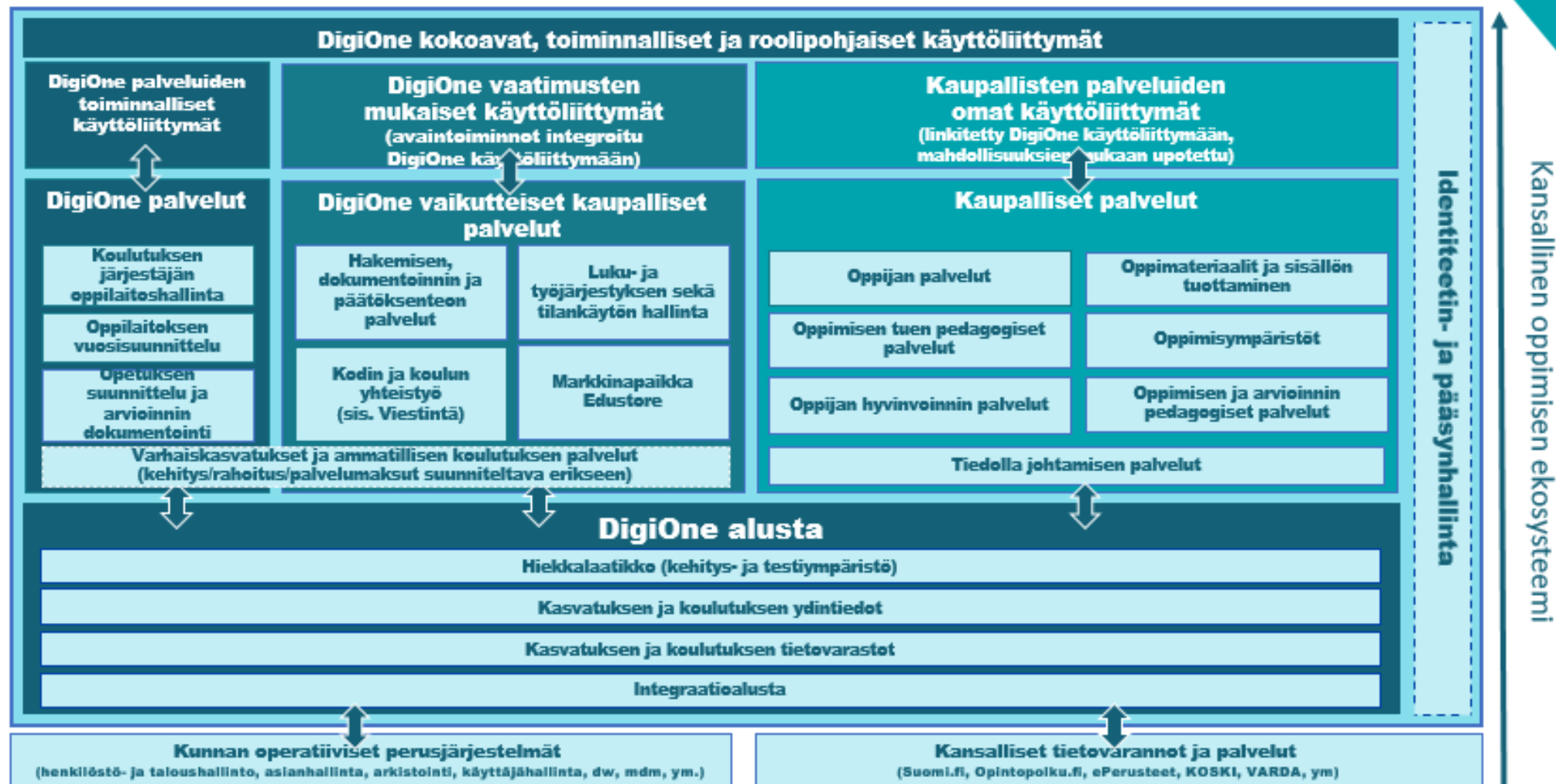
Opettaja

Rehtori

Opetustoimen johto

Koulutuksen
järjestäjien ICT

Valtion viranomaiset
(OKM, OPH, DVV jne.)

Digitaalisen palvelualustan ympärille luodaan koulutukseen keskittynyt **ekosysteemi**, joka kattaa palvelut varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle asti.

Hankkeen aikana tuotetaan palvelut perusopetukseen ja lukioon.

Alustan suunnittelussa huomioidaan kuitenkin jo varhaiskasvatus ja ammatillinen koulutus.

DigiOne ekosysteemi

Ekosysteemin tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet

- Opetussuunnitelman mukaisen opetuksen tukeminen ja arvioinnin yhdenmukaistaminen
- Yhdenvertaisemmat mahdollisuudet oppimiseen ja hyvinvointiin
- Yksilöllisemmät oppimispolut ja paremmat oppimistulokset
- Tiedolla johtamisen hyödyntäminen

Ekosysteemin tavoitteet

- Kaikki halukkaat kunnat ja palveluiden tuottajat mukaan
- Luoda ekosysteemille ohjausjärjestelmä, jotta taataan alustan ja ekosysteemin pitkäjänteinen kehitys
- Pelisääntöjen laatiminen ekosysteemin toimijoille
- Valtion tuki yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta
- Terveen markkinatasapainon luominen

Teknologiset tavoitteet

- Koulutuksen toimijoiden yhteinen digitaalinen alusta
- Yksilöllinen, sujuva ja eri palvelut yhteen kokoava käyttäjäkokemus
- Digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Yhteiset kansalliset koulutusteknologian pelisäännöt muiden alan toimijoiden kanssa

**Hyvinvointi on
oppimisen
perusedellytys**

**Tavoitteena
parantaa
tiedon laatua**

**Tavoitteena mahdollistaa
tiedon kerääminen
oppijan elinkaaren ajalta**

**Tiedolla johtamisen
helpottaminen**

Digitaalisuuden hyödyntäminen
oppimisessa,
hyvinvoinnissa ja
tiedolla johtamisessa

Arvomme ovat

OPPIMINEN

**YHDEN-
VERTAISUUS**

YHTEISTYÖ

**KÄYTTÄJÄ-
KESKEISYYS**

Datan hyödyntäminen ja tiedolla johtaminen eri tasoilla

**Oppija ja
huoltaja**

Opettaja
ja oppimisen tuki

Rehtori
koulun tasolla

**Opetustoimen
johto**
kunnan tasolla

Kansallinen taso
esim. OKM, OPH
ja tutkimus

**Geneeriset
rajapinnat**

**Yhteinen
kehittäminen**

**Kuntien
yhteistyö**

**Prosessien
harmonisointi**

**Toiminnan
digitalisointi**

**Prosessien
automatisointi**

**Yhteistyö
valtion
suuntaan**

Ekosysteemi ei synny ilman
yhteistyötä ja avoimuutta.
Haluamme tuoda eri toimijat yhteen.

DigiOne osana toimintakulttuurin muutosta

Kunta- ja koulutustoimialan muutos

Siiloista kokonaisvaltaiseen toimintakulttuurin uudistamiseen ja tiedolla johtamiseen

Organisaatiokeskeisyydestä oppijakeskeiseen elinkaariajatteluun

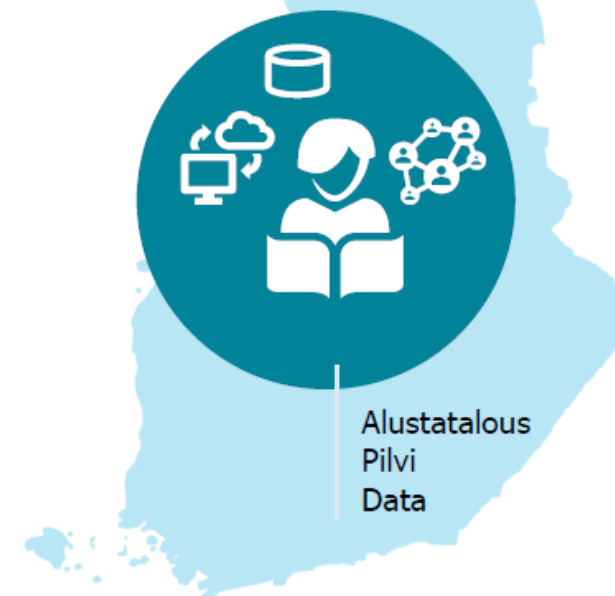
Kuntakohtaisista sovelluksista kansallisiin palveluihin

Järjestelmälähtöisyydestä palvelulähtöisyyteen

Toimittajalähtöisyydestä ekosysteemiin

Yksittäisistä sovelluksista alusta- ja API-talouteen pohjautuvaan kokonaisarkkitehtuuriin

Oppija keskiössä

Palvelualustan ja ekosysteemin hyödyt

DigiOne palvelualustan hyödyt

- Hankkeessa rakennettavan nykyaikaisen alustan päälle voidaan rakentaa uusia innovatiivisempia palveluita, jotka hyödyntävät digitalisaation mahdollisuuksia mm. prosessiautomaatio, tekoäly ja analytiikka.
- Yhteiset tietovarannot mahdollistavat nykyistä paremman tiedolla johtamisen ja tutkimuksen, jolloin päästään nykyistä paremmin ratkaisemaan systeemisiä ja viheliäisiä ongelmia, esim. syrjäytymistä.
- Yhteinen palvelualusta mahdollistaa esim. kuntien yhteisen synergian ja vipuvoiman hankinnoissa, rajapintojen rakentamisessa kaupallisiin ja kansallisiin palveluihin, testauksessa ja käyttöönotossa, tietoturvassa ja -suojassa (GDPR, vaikuttavuuden arviointi).
- Avoimet tietomallit ja rajapinnat vähentävät toimittajaloukkua ja tukevat uusien innovatiivisten palveluiden syntymistä markkinoille.

DigiOne ekosysteemin hyödyt

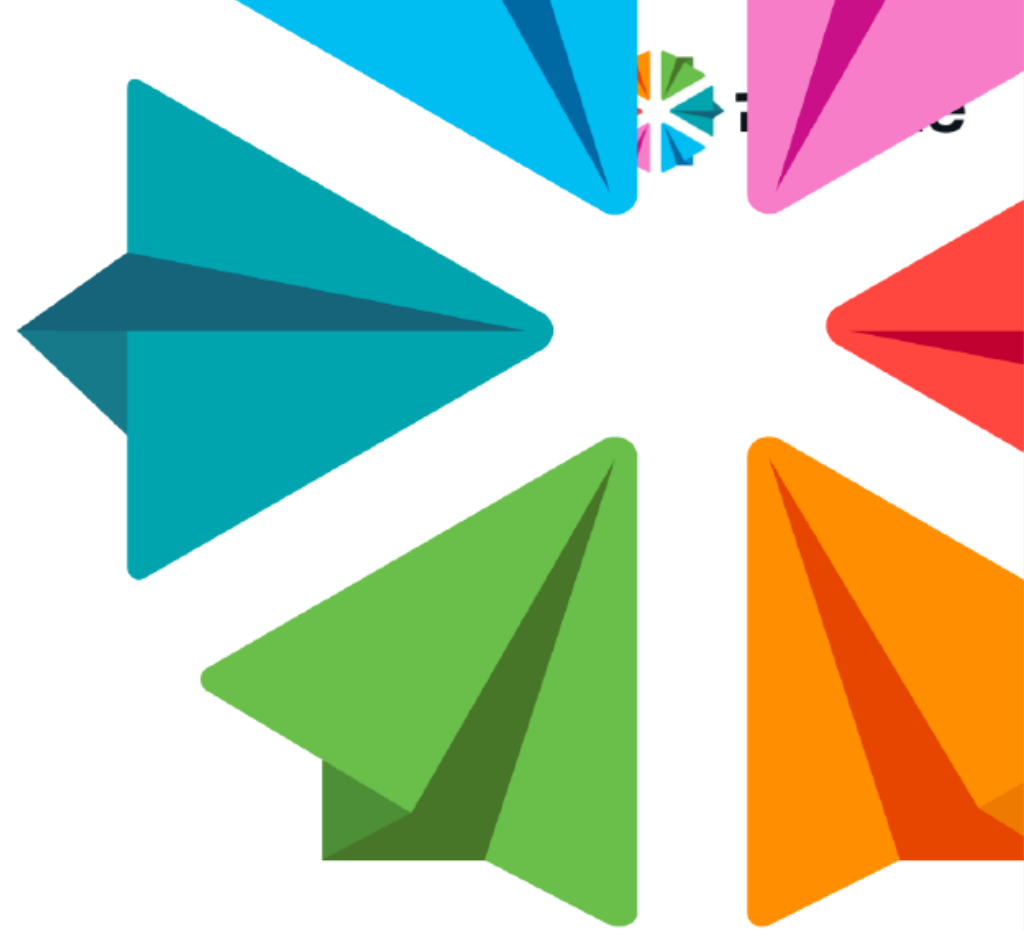
- Palvelualusta tuo ihmiset ja organisaatiot samojen oppimisen ja hyvinvoinnin tavoitteiden äärelle, jolloin eri puolilla Suomea tehtävä kehittäminen ja syntyvä data, saadaan kaikkien yhteiseksi hyödyksi.
- Kansallisten pelisääntöjen ja yhteisten toimintatapojen avulla säästetään yhteiskunnan, kuntien ja palveluiden tuottajien resursseja, voidaan kehittää lakeja ja asetuksia haluttuun suuntaan.
- Standardoidut toimintatavat, vähentävät markkinoilla olevaa 'monopolisoitunutta' tilannetta ja uusia innovatiivisia palveluita syntyy markkinoille.

Kiitos!

Seuraa DigiOnea somessa tunnisteella @DigiOneFi #DigiOneFi
Tilaa uutiskirje: www.vantaa.fi/uutiskirjeet

www.digione.fi

Keskustelua ja kysymyksiä

Kiitos

Minna Lindberg

minna.lindberg@kuntaliitto.fi

[@lindbergminna](#)

www.kommunforbundet.fi